

Hasan KAYHAN | Nevşehir Vali Yardımcısı

“Mülki İdare”

Kişinin öldükten sonra hayırla hatırlanması, onun dünyadaki ikinci yaşamıdır.

Hakk'ın da kendisi olan, Hz. ALLAH(C.C), hükümdarların, siyaset ehlinin, idarecilerin ellerine demiri, yüreklerine cesareti vermiştir. Yönetme sürecinin zorluklarını kolaylıkla aşabilsinler, yıldırımlar, fırtınalar, boralar karşısında bir hamlede yıkılmayıp, Hakk adına, halk adına, haksızlıklara/yolsuzluklara muhakkak karşı koyabilsinler diye.

Söz insanın sahip olduğu dereceye, amel ise kudrete bağlıdır.

Lakin unutmamalı, bir de mizanı indirmişti. Mizanı, yani ölçüyü, yani teraziyi, yani denge ve itidali, ki o demiri acullükle değil, hikmetle, hikmete uygun olarak kullanabilsinler diye. Hikmete, yani hakikatin bilgisine uygun olarak.

Ülke ne kadar mamur, huzur ve refah içinde olursa, insanların da onlara karşı vefaları ve teşekkürleri o kadar çok olur.

Mülki İdare;

“Ülke topraklarında yönetsel amaçlarla oluşturulmuş, il/ilçe vb. alt birimlerin, merkezin ajanları eliyle yönetilmesi eylemi ile bu yönetim faaliyetine ilişkin mevzuat ve bunu gerçekleştiren personelden oluşan yönetim küresidir.”

Mülki idare teşkilatı, kamu hizmetlerinin halka yakından sağlanması amacıyla oluşturulmuştur. 1982 Anayasası'nın 126. Maddesi'ne göre mülki idare birimlerini coğrafi ve iktisadi koşullar gözönünde bulundurularak kamu hizmetlerin gereklerine göre belirlenmesi gerekir. Her zaman Anayasa'da belirtilen ilkelere göre oluşturulmasalar da ülkemizdeki temel mülki idare birimleri iller ve ilçelerdir.

Yukarıdaki tanımdan ve açıklamalardan çıkan sonuca göre, mülki idare deyince akla sadece vali ve

“Mülki idare amirleri birer teknokrat ya da sadece siyasal uygulayıcı değildir; taşrada en üst düzeydeki karar verici aktör durumundadır. Bu nedenle mülki idare amirleri devlet örgütlenmesini ve devlet içindeki ilişkiler bütünü, diğer bir deyişle hükümet etme sürecini çok iyi bilen çok yönlü liderler olmak durumundadırlar.”

kaymakamlardan oluşan bir meslek grubu gelmemelidir. Buna ilave-ten,taşranın merkezin temsilcileri olan mülki idare amirleri aracılığı ile yönetilmesi eylemi ile bu eyleme ilişkin tüm yasal düzenlemelerde bu sistemin diğer unsurları olarak düşünülmelidir.

Türk toplumunun güvenliğinden kalkınmasına kadar çok geniş bir alanda görev icra eden ve Türkiye Cumhuriyeti Devletini ve hükümetini temsil etme onurunu taşımaktadır, mülki idare amirleri....

1864 yılında yasalaşan “İdare-i Vilayet Nizamnamesi”başlangıç alınırsa, ülkemizde merkezi yönetimin taşra örgütlenmesinde mülki yönetim (il sistemi),çeşitli iniş ve çıkışlar yaşasa da bugüne kadar, 148 yıldır ayakta kalmayı başarmıştır. Bugünkü taşra örgütlenmesi bir anlamda Cumhuriyet’in ilk yıllarında Osmanlı taşra yönetim sisteminin günün koşullarına uydurulması sonucu doğmuştur.

Osmanlı İmparatorluğudöneminde Fransız taşra yönetimi örnek alınarak oluşturulmuş bulunan mülki idare sistemine son şekli,1949 yılında çıkarılan “5442 sayılı İl İdaresi Kanunu”ile verilmiş;yasa ile mülki idare bölümleri yeniden düzenlenmiş, mülki idare amirlerinin yetki ve görevleri tanımlanmıştır.

Anılan yasanın maddeleri fazla değişmemekle birlikte, uygulandığı dönem içerisinde diğer bazı yasalarda yapılan düzenlemeler ileekonomik ve sosyal alanda yaşanan gelişmelerin de etkisiyle mülki yönetim sisteminde önemli değişimler meydana gelmiştir.

Özellikle 1990’lı ve 2000’li yıllarda mülki idare sistemi Cumhuriyet’in ilk yıllarındaki etkinliğini ve statüsünü neredeyse kaybetme noktasına gelmiştir.

Bilindiği üzere, son yıllarda devlet teşkilatını ve özellikle yerel yönetimleri düzenleyen birçok yasada yeni düzenlemeler yapılmasına rağmen, devletin taşra örgütlenmesini düzenleyen5442 sayılı İl İdaresi Kanunu’nda kapsamlı bir değişiklik yapılmamıştır.

Yasada yapılan bazı değişiklikler de mülki idareyi güçlendirici nitelikte olmamıştır. İdarede reform denilince akla genellikle yerel yönetimler gelmiş;merkezi yönetimin taşra örgütlenmesinin, dolayısıyla mülki idare sisteminin yeniden düzenlenmesi konusu üzerinde pek fazla durulmamıştır.

Bu durumda, İl İdaresi Kanunu’nun toptan ele alınması ve mülki idare sistemine yeni bir düzenleme getirilmesi kaçınılmaz hale gelmiştir.

Mülki İdare Amirliği Mesleği

Ülkemiz açısından“Mülki İdare Amirliği”,taşra kamu yönetimini merkezi idare adına, yetki genişliği esasına dayanarak yürüten meslek kümesidir.

Günümüz koşullarının gerisinde kalmış, birbiriyle çelişen ve dağınık bir yasal mevzuat temeli üzerine oturuyor olması, meslek alanının tümüne yönelik yasal bir düzenleyici metnin bulunmaması,mülki idare amiri mesleğinin yasal,kurumsal ve mesleki statü açısından sorunlar yaşamasına,statü kaybına yol açmıştır.

“Yasada yapılan bazı

değişiklikler de mülki

idareyi güçlendirici

nitelikte olmamıştır.

İdarede reform

denilince akla genellikle

yerel yönetimler

gelmiş;merkezi yönetimin

taşra örgütlenmesinin,

dolayısıyla mülki idare

sisteminin yeniden

düzenlenmesi konusu

üzerinde pek fazla

durulmamıştır.”

Meslek içinde yaşanan sorunların başında kariyer ile ilgili olanlar gelmektedir.Mülki idare amirlerinin atama ve yükselmelerinde nesneliğin olmadığı ve başta siyasal olmak üzere her türlü kayırmacılığın belirleyici olduğu görüşü yaygın olarak paylaşılmaktadır.

Genel beklenti,mesleğin zirvesi olarak kabul edilen valiliğin, istisnai memuriyet kapsamından çıkarılarak, vali atamalarının tamamen “nesnel”ölçütlerle ve mülki idare mesleği içinden yapılmasıdır.

Statü kaybının azaltılmasına yönelik olarak,görece özerk ve güvence- li bir çalışma ortamının sağlanması, atamalarda ve yükselmelerde nesnelliğin getirilmesinin meslek

“Meslek içinde yaşanan sorunların başında kariyer ile ilgili olanlar gelmektedir.Mülki idare amirlerinin atama ve yükselmelerinde nesnelliğin olmadığı ve başta siyasal olmak üzere her türlü kayırmacılığın belirleyici olduğu görüşü yaygın olarak paylaşılmaktadır.”

açısından çok önemli olduğunu söyleyebiliriz.

Vali yardımcılar ve hukuk müşavirlerinin statülerinin güçlendirilmesi bunlardan önemli birisidir.

Başta valiler olmak üzere,yöneticilerin, işlerinde yardımcılara değer vermesi önem arz etmektedir; çünkü onlar, yapılması uygun olmayan bir iş gördüğü zaman, uyarır yanlışlara katılmazlar.

Adaletli lider; adil davranan, zulümden ve fesattan sakınandır.

Peygamber efendimizin; “Ben, adil sultan zamanında dünyaya geldim.” buyurarak onun adaletini övdüğü Sasani hükümdarlarından Nûşîrevan’ın,önde gelen vezirlerinden Yûnân bir gün kendisine: “Ey Hükümdar! Kötü kimselere güvenip dayanma; aksi takdirde ülkeniz

harap olur, milletiniz fakir düşer; mülkünüz harabeye, saltanatınız fakirliğe dönüşür. Ayrıca dünyada isminiz kötü anılır” dedi. Bunun üzerine Nûşîrevan, valilerine şöyle bir bildiri gönderdi:

“Bozkır ve ziraata elverişli olmayan yerler hariç; eğer bütün memleketimde harap bir arazi kalırsa, o bölgenin valisini asarım!”

Yeryüzünün harap olması şu iki şeydendir:

- 1- İdarecinin acizliği,
- 2- İdarecinin zulmü.

Hz. Ömer (r.a) şöyle derdi: “İnsanların ihtiyaçlarını, sıkıntılarını gidermem için bütün ülkeyi dolaşmam gerek; çünkü oralarda bana ulaşamayan nice ihtiyaç sahipleri var. Ayrıca gönderdiğim bütün valilerin neler yaptıklarını görebilmem, insanlara olan davranış ve tutumlarını kontrol edebilmem için bütün şehirleri dolaşmam ve insanların ihtiyaçlarını gidermem gerekir. Eğer böyle yaparsam, Ömer’in hayatında bu günden daha bereketli bir gün olmaz.”

Rum Meliki Kayser’den adil Nûşîrevan’a bir mektup getirildi; Kayser mektupta: “Mülk ve iktidarın devamını nasıl sağlanır?” diye soruyordu. Nûşîrevan, ona şu cevabı gönderdi:

“Ben, bilgisizce hiçbir iş yapmam. Bir işi emrettiğim zaman, onu tamamlattım; bir korku veya menfaat ümidi ile onu terk etmem.”

Nûşîrevan bu sözle şunu demek istiyordu: Ben emrettiğim bir şeyi, bana ricada bulunan veya benden

korkan kimseler yüzünden iptal etmem. Emrettiğim bir şeyde hiçbir değişiklik yapmam.

Hızla küreselleşen dünyamızda mülki idare amirlerinin de iyi yetiştirilmiş, bilgili, yetenekli, temsil kabiliyeti yüksek, ufku geniş, dil bilen;kıscası üstün niteliklere sahip yöneticiler olarak yetiştirilmelerinin büyük önem arz ettiği açıktır.

İyi yönetici olgun davranmalı, kendine güvenmeli ve başkalarına güven vermeli. Samimi, ilişki kurma ve empati yapma yeteneğine sahip olup, ileriye görebilmeli. Duygusal olgunluk içinde açık sözlü, etkili konuşup, doğru, bilgili, inisiyatif sahibi, kararlı ve dürüst olmalıdır. Çatışmaları da uygun yollarla çözüp, faydaya dönüştürerek, riskleri ve krizleri en uygun şekilde yönetmesini bilmelidir.

İletişim gerçeğinin bir yönetici için ne kadar önemli olduğunu çok iyi kavrayıp, bunu astlarına da öğretmelidir. Ortak amaçlar belirleme, emrindékileri bu amaçlara yöneltmede maharetli, olumlu eleştirilere duyarlı olmalı ve astlarında iş tatminini sağlamak için gereken her şeyi yapmalıdır.

Yöneticinin inanç ve tutumlara saygı gösterip, stratejik davranması gerektiğini de unutmayalım...

Gerek kamuda gerekse özel sektörde mücadele edilmesi ve önlem alınması gereken bir çalışma hayatı sorunu olduğu ortaya konulan ve sonuçta bir insan hakları ihlali ve yasal anlamda suç olan sistematik psikolojik taciz(mobbing) konusunda duyarlı olmalıdır.

Bir kamu görevlisinin görevini kötüye kullanması, kamu görevlisine (psikolojik) işkence uygulanması, özel hayatın gizliliğinin ihlal edilmesi ve cinsel taciz şeklinde gerçekleşmişse bu eylemlerin ceza kanunlarında yaptırımları mevcuttur.

Mobbing genellikle ;

- İşini çok iyi, hatta mükemmel yapan;
- İlişkileri olumlu olan ve çevresindekilerce sevilen;
- Çalışma ilkeleri ve değerleri sağlam, bunlardan ödün vermeyen;
- Dürüst ve güvenilir, kuruluşa sadık
- Bağımsız ve üretken;
- Zorbanın yeteneklerinden üstün özelliklere sahip olan kişilere yöneliyor.

Zorbalar ise, aşırı kontrolcü, korkak, nevroitik ve iktidar açlığı olan kişiler olarak tanımlanıyor. (Leymann)

Bodsky Taciz edilmiş çalışan adlı kitabında, “taciz ya da rahatsız etme, insanların kendilerini ayrı tutma ve ayrıcalıklarını koruma için kurulu bir işleyişin olmadığı zaman baş vurdukları bir yoldur” şeklinde tanımlamaktadır.

Çağdaş yönetim anlayışında, yukarıda sayılan niteliklere sahip yöneticilerin görevde yükselebilmeleri için, özel ilişkiler veya siyasi şartlar gibi öznel etkiler yerine; kişilik, bilgi birikimi, performans gibi nesnel ilkelere dayanan bir terfi sisteminin getirilmesinin, genel kabul gören bir yaklaşım olduğu görülmektedir.

Bu bağlamda, 5540 Sayılı Yasa ile Birinci Sınıf Mülki İdare Amirliğinin Düzenlenmesi ile toplumun güven-

liğinden kalkınmasına kadar çok geniş bir alanda görev icra eden mülki idare amirlerinin yükselmelerinde, uygulanması kişilere ve şartlara göre değişmeyen; nesnel ölçütlere göre belirlenecek birinci sınıf mülki idare Amirliği sisteminin ihdas edildiği ilan edilmiştir. Yeni sistemin, meslek içinde rekabet ortamı oluşturarak , personel kalitesinin yükseltilmesinde süreklilik sağlayacağı ve kamu hizmetlerinin sunumunda etkinliği ve verimliliği de artıracığı düşünülmüştür. Ayrıca başarının ve etkinliğin ön planda tutulduğu bu sisteme göre atanan valilerin görev yaptığı yönetime olan vatandaş desteği ve inancının da pekişeceği beklenilmektedir.

Birinci sınıf mülki idare Amirliği statüsü ile ilgili farklı bir değerlendirme, Keskin’den gelmiştir: Keskin (2009:501– 502); resmin bütünü içindeki anlamıyla değerlendirilmediğinde, anılan Yasanın mülki idare Amirliği statüsüne ilişkin olağan ve teknik bir düzenleme olarak görülebileceğini; ancak il genel idaresi ile il özel idaresi köklü bir reforma konu olurken, valilerin statüsüne ilişkin bir değişikliğin her zamankinden daha fazla önemsenmesi gerektiğini; bu düzenlemenin arkasında yatan politik özün, genel gerekçe metninde gizli olduğunu; gerekçe metninin valilik ve kaymakamlık kurumunun tanımını değiştirerek mülki idare sistemini adeta İçişleri Bakanlığı’nın taşra teşkilatına dönüştürdüğünü belirtmiştir.

Başka bir ifadeyle, gerekçede valilik ve kaymakamlık kurumunun, İçişleri Bakanlığı’nın taşra teşkilatı olarak, vali ve kaymakamın ise yetki

“Gerek kamuda gerekse özel sektörde mücadele edilmesi ve önlem alınması gereken bir çalışma hayatı sorunu olduğu ortaya konulan ve sonuçta bir insan hakları ihlali ve yasal anlamda suç olan sistematik psikolojik taciz(mobbing) konusunda duyarlı olmalıdır.”

genişliği ilkesine göre hizmet gören il sistemi içinde İçişleri Bakanlığı’na verilmiş görevleri, kendilerine bağlı teşkilatlar eliyle merkezi hükümet adına yürüten kamu görevlileri olarak tanımlandığını; valinin devletin ve tek tek bakanların temsilcisi olma özelliğine yer verilmediğini, yalnızca merkezi hükümetin temsilcisi olma statüsünün vurgulandığını; hükümetin temsilcisi olarak vali ve kaymakamın görev ve yetkilerinin ise yalnızca İçişleri Bakanlığının faaliyet alanı ile sınırlandırıldığını vurgulamıştır. Keskin, bu düzenlemenin, 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu’nun fiilen ortadan kaldırılması anlamına geldiğini; ayrıca mülki idare sisteminin performans ve rekabet ilkeleri temelinde çalışmasının önünün açıldığını; buyapılırken de, diğer neo-liberal reformlara da kaynaklık eden “Hızla küreselleşen dünyanın ve çağdaş yönetim anla-

“Hızla küreselleşen dünyamızda mülki idare amirlerinin de iyi yetişmiş, bilgili, yetenekli, temsil kabiliyeti yüksek, ufku geniş, dil bilen;kısacası üstün niteliklere sahip yöneticiler olarak yetiştirilmelerinin büyük önem arz ettiği açıktır.”

yışının gereklerine” dayanıldığını savunmaktadır..

Büyükşehir belediyelerinin kurulması ve hayata geçirilmesi meselesinde,Merkezi idare alanlarını (kırsal alanları ile birlikte il ve ilçeler) kapsayan büyükşehir olgusunun artık şehir ya da idari kentsel alan kavramlarıyla organik bir bağı kalmamıştır. Bu değerlendirme, günümüzdeki büyükşehirlerin ortaya çıkış nedenlerini sanıldığı gibi hızlı nüfus artışı ve şehirleşme sorunları, şehirlerin dikey ve yatay bir biçimde çevreye doğru yayılması, başka şehirsal alanlarla fiziksel olarak birleşmesi ve coğrafi bir bütünlük göstermesi olarak değil; “il idaresi sistemini kademeli olarak yerel idareye devretme politikasının bir sonucu” olarak gören hipotezleri destekler niteliktedir.

Ortaya çıkan yeni olgu ne yerleşim birimini, ne de yerel idare birimini kapsamaktadır. Dosdoğru merkezi idare alanıdır. İl idare alanı. Güzel

(2012)’in ifade ettiği gibi, “‘İdarî Reform’, ilk bakışta yöneticilere en kolay gelen reformdur. Çalışma hayatının önemli bir kısmını idarî reform projeleriyle geçiren eski bir bürokrat olarak yazıyorum. Alırsınız önünüze idarî şemaları, kadroları, genel seviyede iş değerlendirmele-ri yaparsınız. Daha sonra, ‘yahu bu daha önce neden kimsenin aklına gelmemiş?’ diye ahkâm kesersiniz... Arkasından gelsin kanunlar, yönetmelikler, tebliğler... Hâlbuki çok büyük bir medeniyetin, uzun asırlar boyunca meydana getirdiği ana sistemle oynadığının farkında bile değilsinizdir...” sözleri kanaatimizce bir kez daha tekerrür etmiş olacaktır.

Büyükşehirlerin il sınırlarını kapsayacak şekilde genişletilmesi coğrafi yerelde demokrasinin işlerlik kazanması ve subsidiarite ilkesinin uygulanması bakımdan sorunlar doğurabilir. Yerel yöneticilerin artan yetki ve sorumlulukları karşısında merkezden uzaklaştıkça halkın seçtiği kişilere olan mesafesi ve hizmet yakınlığından (subsidiarite) söz etmek mümkün olmayabilir. “Bu kanun tasarısı, vatandaşın yerel yöneticilerle temasını azaltması ve ilişkilerini gevşetmesi sonucunu doğuracaktır. Bir uçtan diğerine yüzlerce kilometre mesafe bulunan bir yönetim, yetkisi ne olursa olsun etkisini azaltacaktır. Bu da katılımcı demokrasinin genel ilkelerine uygun değildir” (Güzel, 2012: 115)

Büyükşehirlerin il sınırlarını kapsayacak şekilde genişletilmesi, yaklaşık 90 yıllık il idaresi sistemini yıpratır. Sistemin yıpranması, öncelikle taşra teşkilatlarındaki

devlet otoritesinin zayıflamasına ve sonuç itibarıyla kamu düzeninin sağlanmasında ciddi sorunlara yol açabilecektir. Oysa “il idaresi sistemi, yerel demokrasinin sağlıklı işlemesinin en büyük teminatıdır” (TİD, 2012: 116)

Eğer bu reform, yine son günlerde tartışılmakta olan muhtemel bir “Başkanlık Sistemi” temeli olarak düşünüüyorsa, esasen Başkanlık Sistemi için federatif bir yapı şart değildir. Mevcut yapı korunabilir.

Oysa halkımız, esas itibarıyla sistemden şikayetçi değil. Sisteme bir güveni var. Çünkü valilikler ve kaymakamlıklar kaldırılın, bütün işlevler yerel yönetimlere bırakılın dediğimiz zaman halkımız bunu onaylamıyor. Ancak bu sistemin işleyişine, bu sistemin yürüyüşüne halkın itirazı var, mülki idare amirlerinin itirazı var. Dolayısıyla bu konu üzerinde yoğunlaşmak, mülki idare amirlerinin atamalarında, terfilerinde yansızlığı, nesnelliği ön plana çıkarmak, çağın gerektirdiği niteliklere sahip mülki idare amirleri yetiştirmenin yollarını aramak durumundayız.

Mülki idare amirleri birer teknokrat ya da sadece siyasal uygulayıcı değildir; taşrada en üst düzeydeki karar verici aktör durumundadır. Bu nedenle mülki idare amirleri devlet örgütlenmesini ve devlet içindeki ilişkiler bütünü, diğer bir deyişle hükümet etme sürecini çok iyi bilen çok yönlü liderler olmak durumundadırlar.

Eli, cömertlik hazinesidir, kalbi bekçidir ona; Kapıları adalet arayanlar için hazırdır daima.

İyi örgütlenmiş bir büro ve nitelikli personelin yer aldığı, meslek olmanın ön koşulu olarak atama ve yükselmelerde nesnel ölçütlerin geçerli olduğu, maddi ve manevi olarak mesleki doyumun sağlandığı bir mülki idare Amirliği mesleği, tarihten miras aldığı ve yıllarca geliştirdiği taşra yöneticiliği misyonunu, belki de bu konuda hiçbir meslek grubunun sahip olmadığı deneyimle birlikte etkili ve verimli bir sistemde geleceğe taşıyabilecektir.

İl İdaresi Kanunu'nun yenilenmesi gerekli olmakla birlikte asıl yapılması gereken, mülki idare sisteminin anayasa ile güvence altına alınmasıdır.

Bugünkü Anayasamızda mülki yönetime ilişkin koruyucu hüküm bulunmaması İller İdaresi Kanunu ve genel olarak il sistemindeki aşınmanın temel nedenlerinden biri sayılabilir.

Bundan dolayı yönetim sistemimizin esinlendiği Fransa'nın Anayasası'nda bulunan hükme benzer bir düzenlemenin Anayasa'ya konulması gerekmektedir.

Mülki idareye anayasal güvence getirilmesi aslında tekçi devlet yapısının da güvence altına alınması olacaktır. Çünkü ülkemiz açısından mülki yönetim taşrada tekçi devletin en önemli yönetsel ve siyasi yürütme aracıdır.

Türkiye'de idari alanların belirlenmesi meselesinin rasyonel temellerinin kaybolmamasını ve kamu hizmetlerinin en uygun idarî yapılanma içerisinde, etkin bir biçimde halka ulaştırılmasını sağlamak için,

Anayasamızın 126. maddesindeki maddî ölçülerin daha ayrıntılı bir biçimde somutlaştırılması zamanı gelmiştir.

Artık coğrafi bölgelerin de mülki idare alanlarında olduğu gibi çeşitli hizmetlerin kullanılabilecek mahiyette kurum, kuruluş ve idare teşkilatlarına sahip bir merkez ya da merkezler etrafında teşekkül etmesi gerekmektedir. Bu bağlamda mülki idare alanları coğrafi bölgelerin oluşturulması esaslarına uygun bir şekilde belirlenmelidir. Bunun için merkez tayin edilecek yerleşmenin, merkezi fonksiyonlarının nüfuz edebileceği en uç noktalar belirlenerek, fonksiyonel etki sahası oluşturulmalıdır. Bunun için varsa mülki idare sınırı yok sayılmalıdır. Çeşitli fonksiyonlara ait belirlenmiş olan sınırlar katmanlar halinde üst üste konularak, çakışan sınırlar üzerinden idari sınırlar geçirilmelidir.

Akademik çevrelerin görüşü de alınarak bir an evvel yapılacak gerekli yasal düzenlemelerle Türkiye'nin mülki idare sistemi yeniden düzenlenmeli, köyler merkezi idare taşra teşkilatının sistematığı içerisinde yerini almalıdır. Unutulmamalıdır ki, köy idari alanları ve devlete ait hazine arazileri mülki idare bölümlerinin temelini oluşturmaktadır.

442 sayılı Köy Kanunu, yürüten kişilerce keyfi uygulandığı için köyler, çoğunlukla istenilen hayat standartlarına erişememiş, şehirlere yönelik göçler nedeniyle gerilemiş ya da boşalmıştır. Köy kanunu hükümleri layıkıyla uygulamadığı için köylerin gerilemesinde ya da

gelişmemesinde pay sahibi olan merkezi idare ve mülki amirlerin uygulamalarını denetleyen bir mekanizma yer almalı ve bu kuruma işlerlik kazandırılmalıdır.

Mülki idare amirlerinin sistemin gereklerine göre öngörülen şekilde çalışabilmelerine imkan verecek, halkın içinde halka hizmet edilecek yapıda ve koşullarda çalışmalarını sağlamak, halkın bu yönde belirttiği tepkiyi de büyük ölçüde ortadan kaldıracaktır diye düşünüyorum.

Son bir cümle olarak, aslında sistemin günlük işleyişine, yoğun siyasal müdahale ortadan kaldırdığı zaman, mülki idare amirleri daha etkili ve verimli çalışabilecekler. Ve kendilerinden beklenen işlevleri gerçekleştirip halkın hizmetine dönebileceklerdir....

Elimde kaleminden, gönlümde bu toprakların esenliğinden gayrı bir dâvânın yer almadığı bilinsin isterim. Azim ve gayretin gevşememesi için çalışalım. Çünkü insanın ayağını tembellikten daha çabuk kaydıran bir şey yoktur. Hedef ve niyet yüksek olunca, gayret ve çaba da o derece yüksek olmalıdır.

Mülki idare, diğer yöneticiler ve yerel yöneticiler güçlü gelenekleri, özverili yaşamlarıyla milletimizin gönlünde sürekli yaşayacak ve milletimize hizmet etmeye hep devam edecektir.

Önerilerin, vakit geçirilmeden hayata geçirilmeleri gerekiyor. Şüphesiz en doğrusunu bilen Hz. Allah'tır. (c.c)

